

hovedet skulde kunne regne med noget i denne Sag, er det dog rimeligt at gaa ud fra, at de kun med den største Nød ville kunne bære denne Skat, og hvis de skulde kunne det, maa de, som den ærede første Taler (Piper) nævnede, komme til at forsøge paa at tilfredsstille Publikums Smag og slette Smag paa enhver Maade for at faa saa mange Penge i Kassen som muligt.

Derfor er dette Forslag — det er min ganske alvorlige Mening — et kulturfjendtligt Forslag. Jeg skyr slet ikke at gentage dette Ord, som er nævnt. Jeg er fuldkommen overbevist om, at det er et kulturfjendtligt Forslag. Den højtærede Minister kan ikke sige, at der her er Tale om et Forbrug som ethvert andet, thi saa maa han nægte, at Teatret dog er en Kulturfaktor, og jeg ved ikke af, at man her eller i andre Lande plejer at paalægge folkeopdragende Institutioner Skat og derved forsøge at gøre dem ringere, end de burde være og kunde være. Men det er det, den højtærede Finansminister kommer til at gøre. Jeg gaar ud fra, at det slet ikke er hans Hensigt; men jeg tror ikke, at han ganske har overvejet Konsekvenserne af det Forslag, for det er det, han kommer til at gøre. Her i Byen har jeg dog nu fulgt Teaterforhold i en lang Række Aar. Jeg har, tror jeg nok, til visse Tider kendt alt, hvad der var af Teaterdirektører, Skuespillere og lignende Folk. Jeg har altid hos dem fundet en ikke ringe Sans for den gode Kunst, en vis Trang til at øve den gode Kunst. Men jeg har altid hørt det samme: Det er os næsten umuligt at gøre det, for Publikum følger ikke med. Det har altid kostet dem Penge — der er meget celebre Eksempler og Beviser derpaa — naar de forsøgte at yde god Kunst. Alligevel have de gjort det, fordi Skuespillerne tvang dem dertil, fordi Kritikken, fordi Digterne, ja, fordi den offentlige Mening tvang dem dertil. Det eneste Teater, den offentlige Mening ikke har rigtig Magt overfor, er det kgl. Teater. Der kan man spille lige saa slet Kunst, man vil, og Staten betaler altid Underskuddet. Det er mærkværdigt, at det kgl. Teater egentlig mange Gange kan tillade sig mere end de private Scener. Men trods denne Tvang fra Skuespillernes Side har det dog været Teatrene umuligt ikke at give det, man kalder Publikumsstykker, hvorved de dog forsøge i nogen Maade at faa deres Udgifter dækkede. Nogle have maaske ogsaa været mere villige dertil end andre, nogle have maaske ogsaa været For-

retningsmænd. Det er dog ikke saa meget Tilfældet her som i Udlandet, at Teatrene ere rene Handelsforetagender. Jeg skal ikke nævne Eksempler fra Udlandet; jeg tror ikke, at Forholdene der kunne sammenlignes med vore Forhold; men der er det oftere Tilfældet, at Teatrene drives rent pengeligt. Her er der dog vistnok altid en Art ideel Trang til Stede, mærkeligt nok. Der forlanges noget fra Publikums Side, og ydes noget af Teatret, og Forholdene ere hos os saaledes, at man daarligt kunde tænke sig Teatrene drevne rent pengeligt.

Nu er jeg ganske overbevist om, at hvis dette Lovforslag gennemføres, vil det blive en Præmie paa at spille de tarveligste Stykker. Netop i samme Øjeblik som der her i Landet — saadant noget sker jo med visse Mellemlum — hæver sig stærke Røster om, at nu maa man dog forsøge at højne Folket, nu maa man forsøge at forædle Smagen, nu maa man høre op med at ødelægge Ungdommen moralsk og socialt, netop i samme Øjeblik vil man her gennemføre et saadant ganske kulturfjendtligt Forslag, hvorved man i Virkeligheden vil opnaa at forringe og forraae Smagen, fordi Teatrene blive nødte til at følge den Vej, som den højtærede Finansminister — ganske vist mod sin Villie — har anvist. Det er dette, der gør mig fjendtlig stemt mod Forslaget, idet jeg tror, at Følgerne ville blive saa overordentlig uheldige, navnlig for dem, der have daarligt Raad til at gaa i Teatret. Jeg har ikke videre Medlidenhed med dem, der kunne gaa paa de dyreste Pladser. Om de skulle betale en Smule mere eller mindre, ja, ja, det kan endda gaa. Men det, at man skal sætte Priserne op for dem, der gaa paa de billigere Pladser, det er det, jeg har saa overordentlig meget imod. Hvad det betyder, at Folk kunne gaa nogenlunde billigt i Teatret, det kan man allerbedst se af, at det kgl. Teaters billige Forestillinger, Søndageftermiddags-Forestillingerne, ere saa stærkt besøgte. Den højtærede Minister har jo her et godt Bevis for, hvad det betyder, at Pladserne ere billige. Naar de ere det, er Teatret fuldt. Men der tjenes ganske sikkert ikke nær saa meget derved, som naar man kan sælge Pladserne til de almindelige Priser.

For Ungdommen betyder Teaterforestillinger langt mere, end man maaske i Almindelighed tror. Jeg husker meget vel for mit eget Vedkommende — jeg skal i øvrigt ikke sige meget om mig selv — hvad det betød for mig som ungt Menneske, som ung Student, da en Teaterbillet